

Effektundersøgelse af Risikohjulet blandt vækstlandmænd uarbejdet af Karsten Bove, Markedschef Vækstlandbrug, VFL (2011)

Risikohjulet er udarbejdet, som et værktøj til at afhjælpe landmanden med kortlægning af risikofaktorer, der er relevante for landmandens bedrift. For at vurdere landmandens udbytte af Risikohjulet, blev der i perioden fra den 6. oktober 2011 til den 1. december 2011 foretaget en effektundersøgelse af risikohjulet. Effektundersøgelsen blev udført ved at ringe rundt til ni landmænd. De ni landmænd har, i perioden fra 29. marts 2011 til 14. november 2011, alle holdt møder med konsulenter fra rådgivningscentre, Agrovi, Agri Nord, Centrovic, LRØ, Landbo Thy og Østdansk. Det var kun muligt at komme i kontakt med syv ud af de ni landmænd efter utallige opkald i perioden.

Alle de adspurgte landmænd husker risikohjulet og hvilke faktorer det indeholder. Grunden til at hjulet huskes er, ifølge landmændene, den visuelle fremstilling af hjulet. Alle landmænd havde haft et positivt forløb omkring mødet med opstilling af risikohjulet. Den generelle holdning er, at den strukturerede tilgang i Risikohjulet giver et større overblik. Dertil kommer at de fremstår stærkere overfor eksterne interessenter, når de kunne fremvise et risikohjul, til vurdering af bedriftens sikkerhed, der er udfærdiget i samarbejde med konsulenter.

Det overordnede udbytte af rådgivningsforløbet for landmanden var, at de blev mere opmærksomme på de risici, der er tilstede i den daglige drift. Samtidig bekræftede kortlægningen nogle risikofaktorer, som landmændene allerede selv havde været opmærksomme på, men der var ikke blevet handlet på dem før kortlægningen med Risikohjulet.

De fleste af de adspurgte landmænd er igennem arbejdet med risikohjulet blevet mere opmærksomme på risikofaktorer på bedriften. Dette er dog ikke nødvendigvis, fordi de er blevet opmærksomme på mange nye risikofaktorer på deres bedrift, men fordi de har fået et mere struktureret overblik over de risikofaktorer der er aktuelle for deres bedrift, og derfor kunne de bedre forholde sig til de enkelte risici.

Undersøgelsen giver ikke et entydigt billede af hvilke risikofaktorer landmændene er blevet mere opmærksomme på som følge af forløbet. Et flertal vurderer dog, at det er økonomiske risici, der er de mest iøjnefaldende "nye" risici. Andre er blevet mere opmærksomme på "bløde" risici i forbindelse med helbred og generationsskifte.

De adspurgte landmænd finder risikohjulet yderst relevant for deres bedrift, det begrundes ligeledes med det mere strukturerede overblik. Risikohjulet er et overbliksværktøj, og nogle landmænd efterspørger yderligere bistand til afdækning af risici efter processen med Risikohjulet. (Hjemmesiden for Helhedsorienteret risikostyring indeholder værktøjer, der kan anvendes efter Risikohjulet, men landmændene i undersøgelsen kendte ikke til værktøjerne udover Risikohjulet)

I forbindelse med anvendelse af risikohjulet i banken, er alle de adspurgte landmænd positivt indstillet overfor dette. Flere har nævnt eller vist det i forbindelse med møder med banken, og de har reageret yderst positivt, da Risikohjulet giver et godt overblik over Risikofaktorer. Bankerne lægger

vægt på, at det er konsulenter, og ikke bare landmanden selv, der har opstillet hjulet, beregnet beløbene og opstillet grafer.

Seks ud af de syv respondenter har overvejet at få lavet opfølgning på risikohjulet. I forbindelse med en eventuel opfølgning af hjulet finder landmændene det relevant at opstille delmålsætninger, der så kan følges op på fra møde til møde. Landmændene foreslår hyppigere opfølgning på risikohjulet for at få mest mulig nytte af det.

Landmændene har generelt kun fokuseret på økonomiske risikofaktorer, dette er blandt andet gjort ved salgskontrakter, budget og valutasikring. En har endnu ikke handlet på risici, men han vurderer, at overblikket alene var et positivt resultat i sig selv for hans vedkommende.

Øvrige kommentarer i forbindelse med mødet var, at evalueringen gerne måtte være foretaget før, mens de stadig havde mødet i frisk erindring. Derudover blev det nævnt flere gange, at det ville være yderst brugbart med en uddybende beskrivelse af hjulet. En sådan beskrivelse ville være brugbar både ved præsentation af risikohjulet i banken og for landmanden selv, da hjulet umiddelbart kan virke lidt uoverskueligt, når man får det udleveret. Det vil også gøre det nemmere for landmanden at vende tilbage til hjulet efter en periode, hvor han ikke havde kigget meget på Risikohjulet.

Generelt fandt de adspurgte landmænd risikohjulet yderst relevant til klarlægning af risikofaktorer ved deres bedrift. For at få det maksimale udbytte ud af risikohjulet foreslog de at lave uddybende beskrivelser af risikoen, samt en hyppigere opfølgning på Risikohjulet for at fastholde fokus på risikofaktorerne.